

6 СЕРПНЯ 2019

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНІЦІАТИВ ЗА УЧАСТІ ДІТЕЙ, 2019

ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ

**ВИПУСК ПРИСВЯЧЕНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ДНЮ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ВІД СЕКСУАЛЬНОЇ
ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТА СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА (18 ЛИСТОПАДА)**

ПІДТРИМКА ЗДАТНОСТІ ДІТЕЙ ПРОТИДІЯТИ СЕКСУАЛЬНОМУ НАСИЛЬСТВУ

Підготовлено Відділом захисту прав дітей Ради Європи

Якщо ви дорослий та цікавитесь підтримкою дітей, їх організацією та участю в ініціативах, які присвячені Дню захисту дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (18 листопада), тоді цей ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ допоможе вам!

Посібник містить основну інформацію та покроковий план, що включає в себе поради та приклади. Ми впевнені, що ви знайдете в ньому методику, яка допоможе досягнути успішних результатів.

Про Європейський день

Вичерпну інформацію про Європейський день можна знайти на [веб-сайті](#) (англ.), де також розміщена інша інформація Ради Європи, що стосується захисту дітей від сексуального насильства. Листівка з загальною інформацією про Європейський день наведена на сторінці 8.

Заходи до Європейського дня відбуваються децентралізовано. Партнери Ради Європи беруть на себе зобов'язання долучитися до дня його відзначення в зручний для себе спосіб та час. Вони можуть проводити національні акції та самостійно ухвалювати рішення щодо ініціатив, особливо в соціальних медіа та інших мережах. До можливих заходів можна включити розмови в школі, дискусії, флешмоби, виїзні презентації, показ фільмів на тему сексуального насильства над дітьми, інші творчі ініціативи та медіа-події.

Кожного року Європейський день зосереджений на певній темі. У 2019 році це «**Підтримка здатності дітей протидіяти сексуальному насильству**». Листівку, що містить більше інформації цієї на цю тему, можна знайти на ст. 10.

Діти надто часто залишаються осторонь питань, які їх стосуються, тоді як їм слід надавати інструменти, простір, можливість і підтримку для участі в розробці та реалізації заходів, політик, програм чи інших ініціатив для запобігання та реагування на сексуальне насильство та експлуатацію.

Вітаються всі ініціативи, що стимулюють та заохочують дитячі проекти, участь дітей та взаємодію між самими дітьми, а також ті, що об'єднують дітей та політиків, посадовців, вихователів, батьків та фахівців із захисту дітей.

Таким чином, місія фасилітаторів – надати допомогу проектам, які реалізуються дітьми з нагоди Європейського дня.

Фасилітація дитячих ініціатив, присвячених Європейському дню

Крок 1. Підготовка

Дитячі ініціативи – це проекти, розроблені та впроваджені дітьми з певною метою. Наша місія полягає в тому, щоб відзначити Європейський день та підвищити рівень поінформованості про сексуальне насилля та сексуальну експлуатацію дітей. Процес вважається очолюваним дітьми або дитиноцентричним, коли дітям надається можливість виявляти проблеми, які викликають занепокоєння, впроваджувати ініціативи та діяти від свого імені. Тому діти повинні брати участь упродовж всього процесу та готувати власний проект, а роль дорослих полягає у наданні підтримки у тій формі, про яку попросили.

Загальні принципи, які повинні застосовуватися до цих ініціатив, такі: вони повинні бути орієнтовані на дітей, всеохоплюючі, добровільні, осмислені, прозорі та стійкі. Усі заходи повинні проходити в сприятливих для дітей умовах, бажано нейтральних, де діти почуваються в безпеці та комфорті. *Найкращі інтереси дитини* є головним фактором впродовж усього процесу участі дитини – від підготовки до підбиття підсумків.

Дітей-учасників, бажано 12–18-річного віку, слід відбирати шляхом відкритого конкурсу: вони мають брати участь у заходах на добровільній основі та бути заздалегідь поінформовані про рамки, цілі та тематику. Їхні батьки чи опікуни повинні бути поінформовані у повній мірі та надати згоду відповідно до чинного законодавства. Правила захисту персональних даних, передбачені законодавством, повинні суворо дотримуватися.

Усі організації, установи, які беруть участь у заходах до Європейського дня, повинні запровадити політику захисту дітей. Ця політика має стосуватися всіх осіб, які беруть участь у сприянні, розробці та здійсненні заходів, до яких залучені діти. Її мета – аби фахівці не завдали шкоди дітям та сприяли їхнім інтересам. Захист дітей включає в себе як профілактичні дії, спрямовані на мінімізацію ризиків заподіяння шкоди, так і реагування на них, щоб забезпечити належне та швидке керування випадками, які можуть статися.

Крок 2. Розробка дитячих ініціатив

Після того як група дітей, зацікавлених у підготовці ініціатив до Європейського дня, збереться, фасилітатор повинен підтримати їх у розробці та реалізації проектів. Процес повинен бути адаптований до потреб та очікувань дітей. Нижче ви можете ознайомитися із заходами, які допоможуть досягнути цієї мети. [Публікації та матеріали, видані Радою Європи](#) з метою запобігання сексуальному насильству та сексуальній експлуатації дітей, є в публічному доступі англійською мовою. Тематичні матеріали підготовлені чи адаптовані Українським фондом «Благополуччя дітей» зібрані на сторінці, присвяченій цьогорічній кампанії.

Досвідчений фасилітатор у роботі з дітьми має:

- Пам'ятати, що саме діти відповідають за процес реалізації і вирішують усі аспекти проекту. Роль фасилітатора полягає в тому, щоб утримувати фокус дискусії та залишатися в заданих рамках. Створення «правил роботи групи» може полегшити роботу.
- Забезпечити розуміння дітьми масштабів своєї участі, можливостей та обмежень для втілення власних ініціатив до Європейського дня.
- Створити безпечне та комфортне середовище для всіх членів групи.

- Ставити відкриті запитання, щоб запобігти впливу на відповіді. Краще провести мозковий штурм, аби спрямовувати дітей до роздумів.
- Знати, що сексуальне насильство над дітьми та сексуальна експлуатація є делікатною темою, тому краще розпочинати дискусію з загального огляду ситуації. Будьте готові підтримати дітей, якщо вони будуть ділитися особистим досвідом. Встановлюючи «правила роботи групи», переконайтесь, що в них входить правило безоціночного ставлення. Окрім того, бажано, аби на видному місці був занотований телефон гарячої лінії 116 111 (загальноєвропейський номер Дитячої «гарячої» лінії).
- У разі потреби дозволити дітям використовувати інформацію не лише з ваших джерел, включаючи інформаційні та комунікаційні технології.
- Завжди дотримуватися національного законодавства про захист дітей та кодексу поведінки фахівців, які працюють з дітьми, включаючи правила, пов'язані із захистом даних та правом на конфіденційність, професійною таємницею та зобов'язаннями щодо звітування.

Приклад проведення зустрічі

1. Почніть зі знайомства та дій, спрямованих на побудову команди, якщо діти у групі не знають один одного. Для натхнення зверніться до публікацій Ради Європи [Компасіто – Посібник з прав людини для дітей](#) та [«Компас» – Посібник з прав людини для роботи з молоддю](#).
2. Метою Європейського дня є підвищення обізнаності щодо захисту дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства. Дітей необхідно правильно ознайомити з цією темою. Ви можете розпочати дискусію про права дітей взагалі, зокрема із таких питань:
 - Визначення поняття дитини.
 - Які права є у дитини? Чи можете ви навести приклади?
 - Що означає право бути вільним від насильства? Що таке насильство чи зловживання?
 - Що таке сексуальне насильство / зловживання / експлуатація?
 - Як можна захистити дітей від насильства? Хто повинен захищати їх від насильства?

Для ознайомлення дітей з цією темою можна використовувати матеріали для роботи з дітьми, підготовлені Радою Європи та іншими організаціями.

3. Поясніть, що Рада Європи є провідною міжнародною організацією із захисту прав людини. До її складу входять 47 держав-членів. Її метою, в тому числі, є захист дітей від насильства, зокрема від сексуального насильства та експлуатації по всій Європі. Підкресліть, що для досягнення цієї мети уряди Ради Європи підготували документ під назвою [Ланцаротська конвенція](#), яка включає зобов'язання урядів щодо захисту дітей від сексуального насильства. Рада Європи обрала день 18 листопада – Європейський день, коли кожен, хто хоче долучитися до діяльності, спрямованої на захист дітей від сексуального насильства та експлуатації, може це зробити. Ви можете поділитися прикладами того, що було зроблено впродовж попередніх років, або разом переглянути інформацію на [веб-сайті Європейського дня](#).
4. Після обговорення Європейського дня загалом поясніть дітям, що цього року вони можуть взяти на себе керівництво та організацію власного проекту. Дайте їм зрозуміти, що вони мають брати участь у всьому процесі: вони можуть самостійно визначити усі аспекти проекту, а роль фасилітатора – допомогти їм утримати фокус дискусії, поважати рамки та надавати підтримку в разі необхідності. Також інформуйте дітей про можливості та

обмеження проекту, який має бути реалізований у межах школи, громадської організації чи будь-якого іншого закладу.

5. Наступним кроком є підтримка дітей у розробці власних ідей до Європейського дня. Ви можете використовувати запитання з таблиці (нижче), щоб спрямувати їх. Добре, якщо діти будуть робити нотатки на великому плакаті чи в електронному форматі, аби всі зацікавлені мали змогу ознайомитись із ними згодом.

Якщо ви добре підготовлені, то можете підтримати дискусію на теми, що їх стосується Європейський день:

- сексуальне виховання;
- сексуальне насильство над дітьми в колі довіри;
- сексуальне насильство над дітьми в спорті;
- сексуальне насильство та експлуатація дітей із використанням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ): онлайн-грумінг, розміщення інтимних фото, секстинг, сексуальне домагання та примус дітей через ІКТ.

Якщо діти самостійно описують випадки сексуального насильства чи сексуальної експлуатації, про які почули в ЗМІ чи найближчому оточенні, фасилітатор має бути готовим їх прокоментувати.

Запитання для обговорення з ініціативною групою дітей

Що ви хочете зробити?	На якій темі ви б хотіли зосередитися (з актуальних Європейського дня)? Які види діяльності ви би хотіли використати? Ви хочете організувати один захід чи більше? Який саме захід ви хочете організувати?
Чому ви хочете реалізувати цей проект?	Чому ви хочете брати участь у проекті та впроваджувати саме ці заходи? Яка ваша мотивація: як особиста, так і групова? Чого ви очікуєте досягти завдяки цьому проекту?
Коли ви хочете впровадити проект?	Як довго він триватиме? Це буде один захід чи більше? Коли ви хочете його розпочати /завершити? Яка часова шкала проекту? Чи є якась важлива дата, до якої прив'язаний проект?
Де ви хочете реалізувати проект?	Ви хочете реалізувати проект у школі / культурно-громадському центрі/ у місті /в інших місцях? Вам потрібно отримати дозвіл на використання цих локацій? Ви плануєте діяльність в мережі? Якщо так, то яку платформу ви хочете використати?
Хто буде задіяний у проекті?	Хто буде в команді проекту? Хто за що відповідатиме? Якою є цільова аудиторія проекту? На яку цільову аудиторію розраховані заходи?

	Вам потрібні партнери? Якщо так, то хто вони і що ви повинні зробити, аби залучити їх?
Як ви будете виконувати проект?	Чи потрібне матеріально-технічне забезпечення? Що саме потрібно і де його можна взяти? Вам потрібні гроші на реалізацію? Якщо так, то скільки? Де можна отримати фінансування? Вам потрібні регулярні зустрічі з командою для планування та впровадження проекту? Скільки разів на тиждень / місяць або в які дні? Чи хотіли б ви поділитися новинами про ваш проект в офлайн або онлайн-ЗМІ?
Чи необхідна вам інша підтримка? Чи є у вас інші запитання?	

Крок 3. Впровадження ініціатив, очолюваних дітьми

Фасилітатор повинен підтримувати команду в здійсненні запланованого, якщо необхідно, то брати участь у регулярних зустрічах, про які домовилися діти. За потреби на цих зустрічах можна реорганізувати чи перенести певні заходи.

Якщо діти запланували використання соціальних медіа чи будь-яких інших онлайн-платформ для публікацій про свою ініціативу, фасилітатор повинен уважно стежити за ними та обговорювати з дітьми можливі труднощі (наприклад, невідповідні коментарі тощо). Порадьте дітям використовувати хештег Європейського дня (#EndChildSexAbuseDay).

Якщо діти підготують короткий опис своєї ініціативи, буде він буде розміщений на веб-сайті Європейського дня в заходах 2019 року (для цього потрібно заповнити [форму](#) англійською або французькою мовами або надіслати електронний лист на EndChildSexAbuseDay@coe.int). Фасилітатор повинен роз'яснити дітям, що Рада Європи дуже вдячна за інформацію про підготовку та здійснення ініціатив, і радо поділиться цими новинами з дорослими та дітьми усєї Європи. Порадьте дітям переглянути [веб-сайт Європейського дня 2019 року](#), щоб побачити, що роблять інші 18 листопада.

Крок 4. Підсумки

Важливо зібрати дітей, аби вони змогли оцінити свій проект після його реалізації, а ви підтримали їхнє прагнення продовжувати діяльність у майбутньому. Це має відбуватися за участі команди проекту та без будь-яких дорослих, крім фасилітатора.

Приклад проведення зустрічі

1. Розмістіть дітей у коло. Подякуйте їм за їхню роботу, перерахуйте особисті та колективні внески чи досягнення.

2. Ініціативи до Європейського дня варто оцінювати неформальними методами, оскільки це найкращий спосіб отримати прямий відгук. Можна скористатися одним із наступних методів:
 - Попросіть дітей написати на різних кольорових папірцях по два позитивних та негативних враження, що стосуються проекту, а потім зберіть їх на стіні чи фліпчарті. Ви можете самостійно їх зачитати вголос та узагальнити або попросити учасників прокоментувати свої записи.
 - Підготуйте фотографії чи малюнки заходів під час реалізації ініціативи (розмір А4) попросіть підписати їх. Потім можна прочитати підписи разом, а зображення забрати додому на згадку.
3. Імовірно, під час зустрічі діти будуть висловлюватися щодо готовності продовжувати діяльність. Обговоріть це з ними. Можна знову скористатися таблицею для розробки проекту.

Із усіма запитаннями чи пропозиціями щодо цього інструментарію звертайтеся на адресу електронної пошти EndChildSexAbuseDay@coe.int

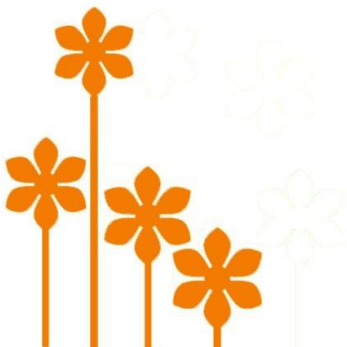
Веб-сторінки: www.coe.int/EndChildSexAbuseDay
www.coe.int/lanzarote
www.coe.int/children

Twitter: [@coe_children](https://twitter.com/coe_children)

Facebook: [Council of Europe One in Five Campaign](https://www.facebook.com/CouncilofEuropeOneinFiveCampaign)

Instagram: [@councilofeurope](https://www.instagram.com/councilofeurope)

Хештег: [#EndChildSexAbuseDay](https://twitter.com/EndChildSexAbuseDay)

18 листопада – Європейський день захисту дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства

З 2015 року 18 листопада відзначається Європейський день захисту дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства.

Яка мета Європейського дня?

- Сексуальна експлуатація та сексуальне насильство над дітьми все ще є трагічною реальністю для нашого суспільства. Це серйозне порушення прав дітей, що має тривалий та часто згубний вплив упродовж всього життя.
- Щоб запобігти цим злочинам, притягнути до кримінальної відповідальності винних та захистити постраждалих Рада Європи та її держави-члени мають бути впевнені, що батьки, педагоги, громадські організації та особи, які ухвалюють рішення, не закривають очі на проблему, а висвітлюють її, обговорюють шляхи подолання та вживають практичних заходів.
- Завдання Європейського дня:
 - ✓ підвищити рівень обізнаності населення про сексуальну експлуатацію та сексуальне насильство над дітьми та необхідність запобігати йому;
 - ✓ стимулювати відкриту дискусію щодо захисту дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства, а також сприяти запобіганню та усуненню стигматизації постраждалих;
 - ✓ сприяти ратифікації та впровадженню Ланцаротської конвенції – унікального юридичного інструменту, який зобов'язує держави криміналізувати всі форми сексуального насильства над дітьми та визначає способи боротьби з ним.
- Європейський день доповнює роботу Ради Європи та її держав-членів у рамках кампанії «Один з п'яти» щодо припинення сексуального насильства над дітьми, яка проходила в листопаді 2015 року. Діяльність Європейського дня допомагає зберегти створений імпульс.
- Він також дає можливість пояснити, що робить Рада Європи для захисту прав дитини відповідно до Європейської конвенції про права людини, Європейської соціальної хартії та Стратегії Ради Європи щодо прав дитини.

Для кого Європейський день?

- Цей день призначений для дітей та для всіх, хто спілкується з дітьми особисто чи в рамках своїх професійних обов'язків:
 - ✓ батьків;
 - ✓ місцевих, регіональних та національних органів влади;
 - ✓ фахівців, які працюють з дітьми, включаючи вихователів, спортивних тренерів, правоохоронців тощо;
 - ✓ неурядових організацій;
 - ✓ приватного сектора.

Як можна відзначити Європейський день?

- Європейський день має бути організований децентралізовано.
- Держави-члени Ради Європи та громадянське суспільство беруть на себе відповідальність за відзначення Європейського дня. Вони можуть проводити національні акції та самостійно ухвалювати рішення щодо ініціатив, які хочуть на себе взяти, особливо при використанні соціальних медіа та інших мереж. Можливі дії включають лекції в школах, дискусії, флешмоби, виїзні заходи, показ фільмів на тему сексуального насильства над дітьми, творчі ініціативи та медіа-події.
- Рада Європи створила спеціальну веб-сторінку, що містить:
 - ✓ матеріал для підвищення обізнаності дітей, батьків та фахівців;
 - ✓ ресурси для місцевих, регіональних та національних органів влади;
 - ✓ перелік заходів, організованих на національному рівні.

Контактна адреса електронної пошти: EndChildSexAbuseDay@coe.int

Веб-сайт: www.coe.int/EndChildSexAbuseDay

Twitter: @coe_children

#EndChildSexAbuseDay

18 листопада – Європейський день захисту дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства

Редакція 2019 року

Підтримка здатності дітей протидіяти сексуальному насильству

18 листопада відзначається Європейський день захисту дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства *

- Діти надто часто залишаються осторонь питань, які їх стосуються, тоді як їм слід надавати інструменти, простір, можливість і підтримку для участі в розробці та реалізації заходів, політик, програм чи інших ініціатив для запобігання та реагування на сексуальне насильство та експлуатацію. У 2019 році Європейський день зосереджується на «Підтримці здатності дітей протидіяти сексуальному насильству».
- Оскільки в 2019 році відзначається 30-річчя Конвенції про права дитини, Рада Європи заохочує організації до діяльності, яка зосереджена на дітях, їхній думці та пропозиціях. Вітаються всі ініціативи, що стимулюють дитячі проекти, участь дітей та взаємодію між самими дітьми, а також заходи між дітьми та політиками, посадовцями, педагогами, батьками та фахівцями із захисту дітей.
- Із цією метою Рада Європи розробила:
 - ✓ Інструментарій для сприяння ініціативам дітей та політикам щодо захисту дітей.
 - ✓ Дружнє для дітей тлумачення Європейського дня.
 - ✓ Контент-план для роботи в соціальних медіа.

Контактна e-mail адреса: EndChildSexAbuseDay@coe.int

Веб-сайт: www.coe.int/EndChildSexAbuseDay

www.coe.int/children

Twitter: 16 @coe_children / #EndChildSexAbuseDay

Facebook: Council of Europe One in Five Campaign, Кампанія "Один із п'яти"

Instagram: @councilofeurope

* За рішенням Комітету міністрів Ради Європи від 12 травня 2015 року.